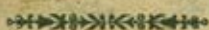

❀ كتاب المعاملات ❀

❀ معارف اسلاميه دن جز ناسع در ❀

مؤلفه قزانه خادم العلم عالم جان بن محمد جان البارودي ننگ
کتاب معتبره که مراجعتله اولان ترتيبيدر

كان طبعه لعشر بقين من ذى القعدة من سنة ١٣١٣ هـ بمطبع
الخزانة بمدينة قزان

Доволено цензурою, С.-Петербурга, 7 марта 1896 года.

КАЗАНЬ.

Типо-Литография Императорскаго Университета,
1896.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كتاب الحظر والاباحة

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (مَنْ اتَّقَى اللَّهَ أَهَابَ اللَّهُ مِنْهُ كُلَّ شَيْءٍ وَمَنْ لَمْ يَتَّقِ اللَّهَ أَهَابَهُ اللَّهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ)
أخبره الحكيم الترمذي ❀ ترجمه ❀

هر کم الله دن ساقلائسه یعنی الله تعالى طيغان نرسه لردين
طبولسه الله تعالى اول كمسه دن هر شينى قورقونر وهر کم
الله دن ساقلائسه اول كشينى الله تعالى هر نرسه دن قورقونر

❀ فصل في الاكل والشرب ❀

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (سَيَكُونُ رِجَالٌ مِنْ
أُمَّتِي يَأْكُلُونَ الْوَانَ الطَّعَامِ وَيَشْرَبُونَ الْوَانَ الشَّرِّ)

وَيَلْبَسُونَ اللَّوَانَ الثِّيَابَ وَيَتَشَقُّونَ فِي الْكَلَامِ فَأُولَٰئِكَ

شرار امتی (اخرجه ابن ابی الدنيا والطبرانی

❦ ترجمه ❦

منم امتدن شوندای کشیلر بولورلرکه نورلی طعام
ییارلر، ونورلی اچیملیک اچارلر، ونورلی کبوم کیارلر، سوزده
اوستاروب سویلرلر بس بوکشیلر امتننک یاوزلاریدر*
ایتنی حرام نرسه لر: بیرتقوچی جانوارلر آرسلان، آیو، بوری
تلکو، ماچی، قارچوغه، بورکوت، تیلکان کبی ودخی فیل،
ایشک، سیچقان، وهم باقه، کرپی، چین، وتاراقان،
کبی حشرات حرامدر

نجاست آشاوچی حیوان دخی مکروهدر آلا فارغه کبی تاوقننک
کوبراک آشی نجس بولسه اوچ کون حبس اینم ای مکروه
بولور دونکز نجس وحرامننک الوغیدر ولکن اورنسر
رنجوتنک کرکمس صو جانوارلری بالقدن باشقه سی حلال
ایمس ودخی حلال حیوانننک آلتی نرسه سی مکروهدر ذکر،
خصیه، فرج، بیر، مثانه، اوت، بوغاز قانی نجس وحرامدر.
آت، قویان، ودخی قوشننک نجاست آشاماوچیسس
ویرتقوچی بولماغانی حلالدر. وهر حلال حیوانننک حلال

بولماقنده دینلی آدمننك بسم الله دیو بوغازلمقی شرطدر
 تسمیهنی قصدا قالدروب بوغازلاسه حلال بولماس ولکن
 اونودلب قالسه ضرر یوق. اوزی اولگان حیوان، ناش
 برله بروب اولتورلگان، یاکه سانچوب، یاکه سزوب،
 اولتورلگان حیوان هر قایوسی حرامدر دینسز آدم
 بوغازلاغان حیوان کبیدر. اکر حیوان قیوغه تشوب
 سلامت چقوی وهم بوغازلاوی ممکن بولماسه یاکه باشقه
 سبب برله بوغازلاوی ممکن بولماسه تسمیه برله بریرندن
 جراحت ایدلسه حلال بولور. وهم آو اولوده دخی تسمیه
 برله ملتیق آنسه یاکه تسمیه آیدب اوگرانگان انینی
 یاکه فارچوغه سینی یبارب شول یبارو برله توتسه حلال
 بولور ولکن بوصورنلرده جانی چقوغه قدر اوزی یتوشسه
 بوغازلمق لازمدر * مقدار *

حلال نرسهنی حیاتینی ساقیلار قدرلی آشامق وهم
 نمازده قیامغه قادر بولرلق وروزهغه قادر بولرلق قدرلی
 آشامق فرضدر وقارن طولغانچی یعنی طویغانچی آشامق مباح
 طویغانندن آرتق حرامدر مگر روزهغه یاردم ایچون یاکه
 مومان آشاسون ایچون بولسه جائزدر * تنبیه *
 صوغان، سارمساق، نورما، آشامق حلالدر ولکن ایسی ايله

کشی رنج و تر لبیک بولسه درست توکلدر صوغان سار مساق نور ماده
 رسول الله صلى الله عليه وسلم (هر کم بولارنی بیسه
 مسجد مزگه کلماسون) دیو بیور مشدر نورما بیوب مسجد که
 کرگان آدم البته فرشته لرنی و باشقه مسلمانلرنی یمان ایسی
 ایله اذا ایدوب کناهل اولور * نوع شرب *
 قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (مَنْ شَرِبَ
 الْخَمْرَ خَرَجَ نُورُ الْإِيمَانِ مِنْ جَوْفِهِ) اخرجه الطبرانی

ترجمه

هر کم خمر اچسه اول آدم ننگ اچندان ایمان نوری چقار
 وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم (كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ
 وَكُلُّ خَمْرٍ حَرَامٌ) اخرجه أحمد و ابوداود و ابویعلی

ترجمه

هر ایسرنکچ خمر در و هر خمر حرام در .
 ایسرنکوچی نرسه یوزم یمشندن یا که خرمادن یا که ناریدن
 یا که آرپه دن یا که آرشدن یا که بالدن یا که دوگیدن
 یا که سوتدن یا سالغان بولسون کرک آز کرک کوب بولسون
 حرامدر ایسر گانچه اچماسه ده آزغنه اچسه ده درست نوگلدر
 قوری نرسه لر عقلنی کیموتسه بدننی و اعضانی ضعیفلن نرسه

حرامدر افیون وینک و خشتاش کبی عقلغه خفت
وانسانغه سفاقت ویرکوچی نرسه لر در استعماللری
درست نوگلدر . * اضطرار *

حرام نرسه نی بیک و اچمک آچلقدن یا صوصاودن اولم
حالبنه کلسه بیک آرغنه حلال بولور اوشانداق حاکم کبی بر
کوچلی آدم ککوچلاسه حرامنی تناول اینما گانده
جانغه یا که اعضاغه ضررقلوردای بولسه حرام نرسه نی تناول
اینمک جائز بولور

فصل فی الثیاب والزینة

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يَلْبَسُ حَرِيرًا وَلَا ذَهَبًا) أخرجه احمد

ترجمه

هرکم الله تعالی گه و قیامت کونینه اینانس بس کیماسون
یفک کیومنی و دخی کیماسون و استعمال اینماسون آلتون
نرسه نی * بتون یفک یا که آرقاوی یفک کیوم ایرلرگه حرامدر
قطیغه ذاتی کبی نرسه لر آرقاوی یفک بولغانی ایرلرگه حرامدر
وهم ایر بالارغه کیورتمک درست نوگلدر اما خانو نلرغه
ایرلری آلدنده کیمک درست بولور

حلال ذاتلردن کبر و عجب دن باشقه الله ننگ نعمتنه شکر
 نینى برله بخشى کیوم کیمک جائز دور کبر و مافتانو
 قصدی برله کیسه جائز توگلدن ازار و شالوارنى ازون سالوندرسه
 با باشقه چاپان و طوئنى کبر برله سالوندرسه درست بولماس.
 اولی و افضل - کولمک و باشقه کیوملرننگ ینک لری قول برله
 برابر - اوزونلقده بالتور اورناسنده بولماقدیر * و دخی کیوم
 آق نوسده بولمق افضلدر * نیر و بورن سورتمک
 اوچون ضرور بولسه یاولق توتماق جائزدر اگر ضرورت
 بولماسه یا که تکلفی بهالی نرسه دن بولسه مکر و هدر * یاولق
 بیک باچراق بولسه کیسه دن چقاروب نماز او قومق اولی در
 اگر نجاست بولماسه و هم طبیعت نفرت ایدر لیک باچراق
 بولماسه نماز او قوغانده چقاروب صالح حاجت توگلدن * چالمه
 بدی گز قدر هر کمه هر وقتند سنت کیومدر * بر قارش
 قدرلی قویرق مستحبدر * بیت خلاغه کرگانه قویرقنى
 قستورور * علمادن باشقه غه الوغ چالمه ازون قویرق حماقت
 وریادر * آلتون یزوک کیمک ایرلرگه حرامدر بر مثال
 قدر کموش و عقیق جائزدر و لکن کیماسلیک اولی در *
 آلتون و کموشدن قاشق، آیاق، پچاق، و باشقه نرسه لر ایرلرگه
 و خانوئلرغه حرامدر * بو ایکی ذاندن بولغان نرسه نى

استعمال ایرگه و خانونغه جائز توگلدنر * خانونلرغه فقط زینت ایچون قوللرینه باشلرینه و باشقه یرلرینه سو ایکیدن تاقیق جائزدر اما آنلردن زکوة واجب بولور * بر نرسه نی کموش ایله یالغاسه یا که یاماسه اول یرندن تونماسه جائز بولور

❀ فصل فی النظر و اللبس ❀

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (زَيْنَا الْعَيْنِ النَّظَرُ وَ زَيْنَا اللِّسَانِ النُّطْقُ وَ زَيْنَا الْبَدَنِ الْبَطْشُ وَ زَيْنَا الرَّجْلِ الْخَطَا وَ النَّفْسُ تَتَمَنَّى وَ تَشْتَهِي) اصل الحديث في مسلم

❀ ترجمه ❀

کورتنک زناسی نامحرّم گه قاراو تلننک زناسی حرام نرسه نی سويلاو قولننک زناسی حرامنی توتو آياقننک زناسی حرام طرفينه بولغان آطوملر نفس حرامنی آرزو قيله واستايدر آننک زناسی شولدر * ایر کشيننک عورتندن يعنى کونک ايله نز آستی آراسندن باشقه یرينه قارامق هم شول یرینی تونماق جائزدر . عورتينه قارامق و تونمق درست بولماس * اوز خانوبيننک هر یرینی قاراو ونوتو درست . آناسی و باشقه محرم خانونننک آرقه و فورصاق و بونلردن توبان نزگه قدر یرینی کورمک و تونمق جائز دگلدر باشقه یرینی کورمک

جائز در * اجنبیه خانونننك هیچ برینی کورمك وتونماق
 درست بولماس وهم خانون یوزینی - نامحرم گه کورسانمك
 درست نوگلدر خادمکرگه وباشقه دین کشیلرینه ده
 کورنمك ممنوعدر طبیب ایچون ضرورت بولسه ضرورت
 قدرلی برنی کورمك وکورسنمك جائز در . اجنبیه خانون
 ایله خلوت یعنی آولاق بر آوده بولمق درست نوگلدر * خانون کشی
 ایکنچی خانونننك کُنْدك وتز آراسندن باشقه یرینه قاراسه
 وتوتسه جائز در . اما اول ایکی آراغه قاراو وتونوعذر سر
 درست نوگلدر * ایر کشی نك عورتندن باشقه یرینه
 اجنبیه خانونننك قاراماقی جائز بولور شهوتدن آمن
 بولسه . اما شهوت احتمالی بولسه هیچ یرینه قارامق جائز
 بولماس . بس بو زمانده ایر کشی خانون یوزینه وخانون
 کشی ایرلر یوزینه قارامق جائز ایمسدر * کوز زناسی
 بولور * اجنبیه خانونننك توشکلن ساچینه وقاسق جونینه
 قارامق درست بولماس . اوشانداق هر تنده وقتده قاراو
 درست بولماغان نرسه گه تندن آبرلغاج قاراوده درست
 بولماس * وهم خانون ایکنچی خانونننك ساچینی اوز
 ساچینه بالغامق حرامدر . خانونلرننك زینت ایله اوراملرغا
 چقماق لری درست ایمسدر چقغان خانونلر وچقارغان

ایراری کناهللی بولورلر ودخی کوبلی ایونلر اوینامق
 وقولاق سالماق جائز بولماس * فصل * لباس وطعامده
 حاجندن زیاده نکلای ایتمک و آنلرده اسراف ایتمک، ریاء برله
 هدیه ویروشمک، کشی گه کبر و حسد قلمق، و کشی گه ضررینی
 جائز کورمک، و اوطوش اوینی اوینامق، کناه اشکبه یارجم
 ویرمک، کشی آلدنیده عورت آچمق، حیض و نفاس وقتنده
 خانونینه جماع ایتمک. بر کشیتنک یورط اچینه اذنسز
 قارامق. اوج کوندن آرتق کشیگه کینه ساقلامق، ایکی
 کشی آراسنی بوزمق، فاسق آدم برله دوست بولماق، نمازنی
 وقتندن کیچکتورمک، خانون کشی محرمسز سفرگه چقماق،
 فرض واجب نرسه لرنی اوگرانمای یورمک، تبوشسز ابر
 آدمنی قول یا سوز برله ریجوتمک، علم اهلنی و علم
 استاوجینی تخفیف ایتمک، و آنلردن اغنیانی آرنوق کورمک
 مسخره چی کشی یاننده بولمق، کیوم و باشقه اشلرده فاسقلرغه
 اوخسامق، بابلرنی بایقللری ایچون الوغلامق، دنیا
 اشینی دین اشنیدن آلدی کورمک حرام اشلردر اصلا جائز
 ایسدر * ودخی فاسق معلن بولماغان مسلماننی غیبت
 قیلماق، وغیبتنی طتکلامق، اول فرض بولغان سنه دن
 عذر سز حجنی تاخیر ایتمک، ایکی آدم آراسنی اصلاح

ایچون بولماغانده بالغان سویلمک، نفقهسی بولا تروب
 کشیدن سوال قیلمق، بر مسلماننی اویالتمق ایچون بر
 مسئله سورامق، افتخار ایچون جدال قیلمق، قرآن
 اوقوغانده استماع قیلماینچه سوز سویلاشمک،
 سوز یروتوب ایتمکسی آدم آراسون بوزمق،
 بر مسلماننیک سوزینسی کبیسوب نبوشسز
 اویالتمق، ضرورت بولماغانده قبر آچماق، احتیاجسز
 زکوة و فطره آلمق، طهارت مصحفی شریفی تونماق،
 خانون کشی بتون ساچیننی بابعضیسنی کیسمک، وعدهسی
 یتکان دیننی قدرتی بولا تروب ویرمای یورمک، کشیگه
 ضررنی قصد ایتمک، ایشتماکی واجب بولغان
 وعظ و نصیحتنی ایشتماو وطنکلاماو، ضیافتدن اذنسز بر
 آز نرسه آلوب قایتماق چبن و فرمسقه، قدرندن الوغ
 بولغان جانناسی نرسه صورتی ساقلامق،
 دخی صورتنی کاغذ کبی نرسه گه تشورمک یا که امر ایتمک،
 کوگارچین برله اوینامق، واجب بولغان اشنی ترک
 ایتمک - حرام و منهی اشلردر* و بونلردن باشقه حرام و مکروه
 اشلر کوبدر اهل تقوی اولان علماغه و معتبر کتابلارغه
 رجوع ایدله* و مسلمان کشیگه لازمدر که هر حرکت و سکوننده

شرع شریف-که موافق بولماقغه اجتہاد ایدہ مسئلہ سینی
آچیق بلہسہ علمادن استغنا ایدہ مجرد اوزیننک قاصر
عقلیننک حکمینہ اعتماد ایتیمہ *

فصل فی السنن

رسول الله صلى الله عليه وسلم دن وخلفاء راشدين رضی
الله عنہم دن ثابت اولغان بعض سنن بیان ایدلور * طعام
یمكن اول وصونك - قوللرنی یوماق، طعام یمكنی یر
اوزرنده قیلماق، ضرورتسن خاشق وباشقه آلات نوتماینچه
بارمقلر برله یمك، نورلی طعام یمای ضرور قدرلی برله اکتفاء
قیلماق، اولنده تسمیه تمامنده حمد ایتمك، طویودن اول
نوقتماق، اقامه سنت نبوی ایلہ ضیافت قیلماق، مهماننی تعظیم
ایتمك، اچوده نفس آلوب ایچمك، اكل وشرب وباشقه
امرلرده تكلفی ایتماسلیك، آق کیوم کیمك، ازونلقده بالتور
اورناسندن اوزون بولماسلق، اهل فسق کیومینه اوخشاشلی
بولماسلیق، دائم قیمتلی کیوم کیماینچه گاهها ناچار ویاماولی
کیوم کیمك، نیاز وغیری وقتنده چالمه کیمك، سالغان
کیومنی تروب قویماق، کیچه یوقلاغانده طهارت برله
یوقلامق، ایشوکلرنی نیکلامك، اوللرنی سوندرمك،
صبح بولغانچه تورمق، اویقودن تورغانده وباشقه وقتلرده

—
ج
ن
ر

مسواك استعمال اينمك ، عطسه قيلغانده حمد اينمك ،
ايكنچى آدم عطسه قلوب حمد اينسه برحمتك الله ديودعا اينمك ،
نانوغان وتانو مغان آدمگه سلام ويرمك ، (اما سلام گه جواب
قايتارمق واجبدر) وهم مريضنك حالنى سورمق ، وفات
اولسه جنازه سينه ودفنبنه حاضر اولمق ، ترناقنى وقولنوق
وقاسق جونلرينى كينارمك * وبونلردن باشقه سنتلر كوبدر
الله تعالى هر مسلماننى عملگه موفق ايليه آمين

❀ كتاب الكسب ❀

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا حَلَالًا
تَعَفُّوا عَنِ الْمَسْئَلَةِ وَسَعْيًا عَلَى عِيَالِهِ وَنَعَطًا عَلَى جَارِهِ لَقِيَ
اللَّهَ وَوَجْهَهُ كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ وَمَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا مَفَاحِرًا
مُكَاثِرًا لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانٌ) اخرجه ابو الليث السمرقندى

❀ ترجمه ❀

هر كرم حلال بولغان دنيانى طلب قىلسه كشيدين سوراودن
سافلانو ايچون خانون وبالا لارينى تربيه ايچون كورشيليريگه
شفقت ايچون اول كشى قيامت كوننده يوزى اون
دورنچى كيچهلى آي كى نورلى بولوب الله تعالى گه يولقور .
وهر كرم دنيانى ماقتانو ايچون كوبايتو ايچون طلب قىلسه الله

تعالیٰ گه قیامتده یولقور الله تعالیٰ آنکار آچولانغان حالده *
 یعنی بخشی نیت برله حلال مال حاصل ایتمک قیامتده
 آبرویلی بولمقغه باعثدر . مجرد مالغه محبت ایچون
 بولسه الله تعالیٰ ننگ آچولانوینه سببدر * اوزینه، اهل
 و عیالینه نفقه لیک قدر لی کسب ایتمک واجب و لازمدر .
 بر نوع کسبکه قادر اولغان آدم ننگ کشیدن سوراماقی
 غایتده یمان و توبان فعلدر * بر کونلیک نفقه سی بار
 آدم ننگ کشیدن سوراماقی درست توکلدر * رسول الله
 صلی الله علیه وسلم عقلاً ذلیل و قبیح و شرعاً حرام و فبیح بولغان
 سؤالدن ساقلا نو ایچون هر کمنی کسب ایتمک برله امر
 ایتدی و کسبده کوب خاصیتلر بیان ایتدی و لکن هر
 کسبده الله تعالیٰ ننگ فرض ایتکان عبادتده قصور
 ایتماسلیک و کسبده خیانت قیلماسلیقی فرضدر * اکر
 عبادتده قصور قیلسه کسبده خیانت ایتسه سؤالدن یماندر
 و آخرته عذابقه سبب اولان قباحدر * کسبننگ اولی سی
 تجارت، زراعت، کنابتدر . صونکره هر تورلی هنر و صناعتدر *
 هر قایو کسبکه شروعدن الوک شول کسبننگ احکامینی
 و حلال و حرامینی بلمک شرط و فرضدر

فصل في التجارة

تجارت = سانو و آلو اینمکدر * بدنده بولغان قیمت ایاسی مالنی
 ساقف = بیعدره آلفی = شراء، یا که اشترأ، ایکی جانبین ساندیم
 آلدیم فعلی = عقد. سانولغان مال = مبیع. مبیع برابرند قبلونغان
 نرسه ثمن. قولینته کر مکان مالنی بر مدتند حاضرلاب بیرمک بولوب
 حاضر آفچه آلوب سانمق سلمدره آلتون یا کموشنی آلتونغه
 یا کموشکه آلودر مق = بیع صرفدره نرسه فی حاضر
 آفچه غه سانمق = نقد. کوتارگه ساقف = نسیئه. آفچه دن باشقه مالنی
 مالغه سانمق و آلفی = معاوضه. آلغان نرسه فی قاینار مق =
 اقاله. آلغان بهاسینه دیو سانمق = تولیه. آلغان بهاغه بر مقدار
 فائده دیو سانمق = مراجعه. اولچاولی نرسه فی اوز جنسینه
 سانمق برسی آرتق بولسه = ربا. بولغان عقدنی بوز مق =
 فسخ اسولرنده در *
 هر بیعده مبیع = مال بولمق یعنی کشی ملکته تورغان عقل
 میل ایته تورغان نرسه بولمق شرطدره. بس آزاد کشینی
 سانمق، بوغاز قانینی سانمق، هیچ یاراقسز چرگان نرسه فی
 سانمق، اولاکسه سانمق، نیزک سانمق تو برافقه یا کلکگه
 قانوشدرم اینچه باطلدره. ولکن اولاکسه ننگ کیبکان زیر سینی،
 جونتی، سو یا کینی، سترکرینی سانمق جائزدره * باشا

ودخی اهل اسلام قاشنده قیمت اباسی مال بولمق یعنی
 شرعا فائده لئمق جائز نرسه بولماق شرطدر . بس خنزیرنی
 وآننک اجزاسینی وخرنی سانمق باطلدر * ودخی آدم جونینی
 نرناقینی سویاکینی وهر جزونی سانمق جائز نوگلددر *
 ودخی تل برله آلدن بیردم قیلماق یا که قولدن قولغه
 نرسه وآنچهنی بیرو شماک لازمدر . اکر بونرسهنی آلورمن
 یا که ساتارمن دیسه یا که آلمق نیتی برله عقد ایتمایچه
 ثمن ویروبده نرسهنی شول مجلسده آلماسه نرسه نئک
 قیمتی آنالغان بولماسه بیع بولماس . اما قیمت معلوم
 بولوب مبیعنی آلسه یا که ثمن ویرسه عقد سزده بیع بولور *
 بقالسدن اوواق نرسه لرنی دفترگه یازدروب آلوب
 آنچه سینی صونکره بیرسه جائز بولور *

بائع - مبیعنی نزاع سز تسلیمگه قادر بولمق واجبدر
 صوداغی بالقنی ، هواداغی قوشنی ، صارق اوستنداک
 جوننی ، جیلمنده کی سوتنی سانمق فاسددر ودخی ثمن ومبیع
 مقدار وصفلرینی بیان برله یا که اشاره برله معلوم بولمق
 واجبدر * اکر نسبه بولسه ثمن تولاو وقتنی معین بولماق
 واجبدر . اکر ییگوسز وقتنی تعیین اینسه لر مثلا
 آشلیق ینوشکاج ، قاریاوغاج ، پچان چابقاج دیسه فاسد بولور

وقتئىڭ ۋاقتىدە معلوم بولماق كفايەدۇر، اَلوَك و صونك بولۇچى
وقتىنى تەيىن ايتسەلر بىر علامت ايله نە وقت اولماق معلوم
بولسە جائز بولۇر سىنبر بازارى كېى *

بىر تۈركۈم قوينى ھەرقايسى بىش سومىدىن دىو عقد قىلسەلر
جېۋىنىنە ئىمىن تەيىن ايتماسەلر بىرسىندەدە بارىندەدە بىع
بولماس. اكر قويلرنى وىروب آفچە آلسە اوشبو بىر شىماك
بىرلە بىع تەعطى بولۇپ دىرستلار نور اۆلكى عقد بىكار بولۇر * اكر بىر
جوك بىغداينى ياكە بىر طوب بوزنى ھەرىطى فلان بھا و ھە
كزى فلان بھا دېسەلر مجموعىڭ مىقدارىنى وبھاسىنى
سويلاماسەلر فقط بىر پۇت و بىر كز قىدر لېنە بىع دىرست
بولۇر آرتۇقنىدە بىع بولماس ولكن شول مىجلىسدە كل مېيىغىڭ
مىقدارىنى ياكە كل ئىڭ ئىمىنى تەيىن ايتسەلر ھەمەسىندە
بىع دىرستلار نور * بىر تۈركۈم باشىق ساتقاندە اچىدىن بىر
دانەنى باشىدە تەيىنلەمەيچە اوزىنە قالدۇرمىقنى شرط ايتسە
فاسد بولۇر اكر بىرسىنى تەيىنلەپ قالدۇرمىق بولسە دىرست
بولۇر. و ھەم شول تۈركۈم يوز دانە دىو شرط ايتسەلر
آرتۇق يا كېم چىقسە يەنە فاسد اولۇر * چابولماغان پىچاننى
ساتىق، يىرىنى اجارەگە بىر مىك جائز توگىلدۇر. ھېلەسى كىتاب
الاجارەدە ذكىرايدۇر انشاء اللہ * ساتقان مالىنى آفچە آلفاڭچى

بهامنی کیمتوب قاینارب آلسه یا که بر نرسه قوشوب ساتقان
بها برله آلسه فاسد بولور * اکر آنچه آغاچ بولسه جائزدر

❀ فصل فی الشرط الفاسد ❀

بیع ایچون لازم بولماغان اشنی بر یاق فائد سینه شرط قیلوق
بیعنی فاسد ایدر * مثلا بر جوك پچان آلسه اوینه ایلتماکنی
شرط اینسه فاسد اولور اوشانداق کیوملیک آلسه تگوب
یا که کیسوب یا جووب پیرو شرطی برله، یا که آت سانسه
بر هفته اوزنده توتباق، یا که بر آز اوزی فائده لنمق، یا که
سوراغانده عاریت پیروب نورماق شرطلری برله بیع فاسد
اولور. قابچقلى اون آلسه قابچقی ایچون اولچاماینچه
اوج قداق یا دورت قداق ناشلاو شرطی برله فاسد اولور.
اگر قابچق اولچاوینی نه قدر بولسه ده ناشلاو شرطی برله
بولسه جائزدر *

❀ فصل فی حکم البیع الفاسد ❀

فاسد بولغان بیعننگ حکمی اوشبودر بیع وهشتیری
بیعلرنی بوزمق واجبدر. اکر فساد بیع - شرط سببلی
بولسه شرط کم فائده سینه بولسه شول بوزمق غیر شددر.
اگر بوزماسهلر باعننگ رضاسی برله مشتری مبیعنی

۲ ولکن قناوی خانیه
و غیر ارده ایلتنو عرف
بولغانده در سئلکی
ذکر ایدلمشدر
بازار
پچان کیبلرده، بزننگ
اوطوننده ایتمک لازم
بلاد مزده ایتمک لازم
بولسه کرک بیع فاسد
قیلو کرک والله اعلم
(منه)

قبض اینسه ملک خبیث برله اول مبیعگه مالک بولور . آندن
 آشامق وایچمک وباشقه طریق برله فائدلنمق حرام بولور
 اگر ساتوب ربح حاصل اینسه اول ربحنی صدقه ویرمک
 واجب بولور * مشتری اوزرینه عقدده ذکر ایدلگان ثمنی
 ویرمک لازم بولماس بلکه مبیعنک مثلینی یا که قیمینی
 تولامک لازم بولور * بایع ایچون مبیعنک ثمنی حلال
 بولور وهم شول ثمندن ربجلانسه ربجی حلال بولور *
 ﴿ فصل فی الخیارات ﴾ * خیاری شرط *
 بیعده بایع ایچون یا که مشتری ایچون یا که هر ایکوی
 اوچون اوچ کونگه یا کیمگه قدر اختیار شرط ایدلسه جائزدر
 مونکا (خیاری شرط) دیرلر * مدت ایچنک اختیاری کشی بیعنی
 فسخ اینسه صاحبینه بلدرمک ترک . اگر بلدرمای مدت
 اوتسه یا که آلمان نرسه دن یا که ثمندن فائده لنه باشلاسه
 رضا علامتیدر اختیاری بتار * اختیار بایع ایچون بولسه مال
 هنوز بایع ملکنده بولور مشتری قبض قیلمان بولسه ده *
 اگر مدت ایچنک مشتری بدند مال هلاک بولسه قیمینی تولار
 آنالغان ثمن معتبر بولماس * اختیار مشتریگه بولسه بایع ملکندن
 چقار مشتری ملکینه کرمای ترور * بوصورنده مال مشتری
 بدنده هلاک بولسه آنالغان ثمنی تولار *

﴿ خیار رویت ﴾

مبیعنی نل برله یا که اشاره برله بیان ایدلوب مشتری
 کورمای شراء قبلسه جائزدر * کورگان وقتنده مشتری
 اختیارلی بولور - بونی (خیار رویت) دیرلر مالده عیب
 ناباسه ده اولرضا بولسه ده قایتارمق جائزدر * اگر بایع مالنی
 مشتریگه کتروب بیرسه رد ایتمس . اگر رد اینمک بولسه عقد
 اورنینه بایعگه کتروب بیرمک کرکدر * بایع - ملکنده بولوب
 کورمگان نرسه سیننی سانسه دخی جائزدر ولکن آنکار خیار نیکماس *
 رویتده هر مالده مقصود یرینی کورمک - مثلی نرسه لرده
 نمونه سیننی کورمک معتبردر * اگر مقصود یرینی کورگاج
 آلسه کورگان نرسه نی آلمان بولور خیار بولماس . اگر مقصود
 یرینی کورگان بولماسه باشقه یرینی کورگان بولسه ده کورمگان
 نرسه نی شراء بولور خیار ثابت اولور . مثلا صفرده - جیلن
 آوده اچ طرفی ، جایگی کیومده طشی ، مقصوددر *

﴿ خیار عیب ﴾

اگر مشتری - آلمان مالنده عیب قدیم یعنی باعده وقتنده
 بولغان عیبنی نابسه وقت عقدده بلگان بولماسه قایتاروغه
 اختیارلی بولور . بونکا (خیار عیب) دیرلر * عیبندن مراد تجار

آراسنده قيمتنى كېموتكان عيبدىر * اگر عيبلې نرسه ده
 عيبنې بلكاچ عادنچه تصرف ايتسه رضالق بولور رد قيله آلماس *
 وهم كوب طعامنك بعضيسنى يا كليسنى آشاغاچ عيبنې
 بلسه قالغانينى قايناروغه ياكه نقصانينى نولانوكه قادر بولماس
 اكر مال مشترى قولنده عيبلانگاچ ايسكى عيبنى ظاهر
 بولسه مثلاً - اوننى پشورگاچ، كېومنى كيسكاچ بوسورتلرده
 مشترى نقصانينى بايعدن آلور *

❀ خيار تعيين ❀

ايكى يا اوج بورك باباشماقنك برسېنى خوشلاپ آلف ايچون
 اوج كونگه قدر اختيار برله آلسه جائزدر. بونكا (خيار تعيين)
 ديرلر * هر قايونك بهاسى آنالوب آرادن برسېنى آلف
 بولور. ولكن اوچدن آرنقه جائز بولماس * وهم برسېنى
 تعيين اوج كون ايچنده بولمق نبوشدر *

❀ خيار نقد ❀

اگر مالنى سانسه اوج كون اونكاچى ثمن نابشورمق شرطى
 برله وقتنك ثمن ويرماسه بيع بولماسقه عهد ايتسه لر جائزدر مونكا
 (خيار نقد) ديرلر. اگر وقتنك ثمن نبوشدر ماسه بيع بزلور

فصل فی الاقالة

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (من اقال مسلماً ببعته اقاله الله تعالى عشرته يوم القيمة) اخرجه ابن ماجه وابن حبان والحاكم

ترجمه

هر کم مسلمانغه سانو عقد بنی قایتارسه الله تعالى اول آدمننك كناهلرینی قایتارر قیامت کوندره * یعنی سانوغه یا که آلوغه او کونگان آدمنی قزغانوب عقد بیعنی قایتارسه الله تعالى اول بنده ننگ كناهلرینی یاراقار دیمکدر * اقاله - قیلغان بیعنی قایتارمق و بوزمقدر * بائع و مشتری ننگ سوز رضاقلری برله یا که هر ایکای آغان نرسه و ثمننی قایتاروشماقلری برله حاصل اولور * بائع - آغان ثمنننگ مثلنی قایتارمق لازم کلور . بر آز کیمتوب یا آرتدروب یا باشقه جنس ثمن بیرونی شرط ایتسه لرده معتبر توکلدر * اگر مبیع بالا نوغدرسه یا که بنون هلاک بولسه اقاله بولماس . اگر کیموگان بولسه قالغاننده جافزدر * صابون - آغاچ کیبوب کیموسه کیمودن حساب ایدلماش بنون حسابنده در *

فصل فی التولية والمرابحة

بایعننگ اوزینه - توفان غراجانیله توشکان بهاغه آلسه یا که

بر مُعین مقدار فائده و یرمک بولوب آلسه عقد وقتنده
آلغان بهاسی معلوم بولسه جائزدر * اوّلگی - تولیه ، آخری -
مراجعه اسمنددر. ثمن اوّل یعنی بایع اوزی آلغانداغی ثمن
اولچاوی یا که تفاوتسز صائلی نرسه بولمق شرطدر *

﴿ فصل فی الربوا ﴾

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (درهم ربا یا کله الرجل وهو
یعلم أشد من سنة وثلاثین زینة) اخرجه احمد والطبرانی

﴿ ترجمه ﴾

رسول الله صلى الله عليه وسلم ابتدی ربان بولغان بر درهم که
کشی آتی بله ثروب آشار اوتوز آلتی زندان یمانرا قدر *
(لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكِلَ الرِّبَا وَمُوكِلَهُ وَكَاتِبَهُ
وَشَاهدَهُ وَقَالَ هُمْ سَوَاءٌ) اخرجه مسلم وغيره

﴿ ترجمه ﴾

رسول الله صلى الله عليه وسلم لعنت قبلدی ربا آشاوچینی،
آشاوچینی، ربا معامله سینک یازوچینی، وهم ایکی شاهدینی،
آلار برابر لر دیدی ربا معامله سینک غایتی بمان اولد قندن قاتوش
بولغان آدمینک هر قایوسینه لعنت اوقولمشدر. معاذ الله تعالی *
ربا حرام و کناه کبیره در کرک بیعت کرک قرضه بولسون. هر املقینی

انکار اینکوچی کافر در * ربا ایکی نوع - ربا^۱ فضل ربا^۲ نساء^۳ .
 اولچاولی نرسه نی اوز جنسینه برسینی عوض سن آرتق ایدوب بیع
 قیلنسه ربا^۴ فضل بولور کرک نقد کرک نسبه بولسون بیع - فاسد
 و فضل - حرامدر * اولچاولی نرسه نی اولچاولی نرسه برابر نرسه
 ایدوب سانسه بر جنسیدن بولماسه لرده اولچاولری برابر
 بولسه ده یا که بر نرسه نی اوز جنس برابر نرسه قیلوب سانسه
 اولچاولی بولماسه ده درست بولماس ربا^۵ نساء^۶ بولور * اولچاو ایکی
 نوع برسی کیل = صاوت اولچاوی . کاسه و چیلک برله اولچامک
 کبی اولچانگان نرسه گه (کیلی) یا که (مکیل) دیرلر * نوع آخر
 وزن - آغریق برله اولچامکدر . اولچانمش نرسه گه (وزنی) یا که
 (موزون) دیرلر . مالئنگ وزنی یا که کیلی بولماقنده هر
 زمانئنگ عرفی معتبردر * اوشبو ایکی نوع ماللرنی (اموال
 ربویه) دیرلر یعنی ربا جاری بولغان ماللر * ربا^۷ فضل بولور غه
 قدر برله جنس یعنی اولچاولی بولوب بر جنسیدن بولماق
 شرطدر . اولچاولی بولوب بر جنسیدن بولسه لر شاملیق
 نرسه بولماسه لرده ربا جاریدر . ربا^۸ نساء^۹ ده قدر برله جنسننگ
 برسی بولسه حراملق ثابتدر یعنی ایکاویده کیلی بولسه
 یا که ایکاویده وزنی بولسه جنسلری باشقه بولسه ده نسبه
 سانمق حرام بولور ربا^{۱۰} نساء^{۱۱} بولور . وهم ایکاوی بر جنسیدن

بولسه لر اولچاوسز بولسه لرده یا که اولچااولری نورلیجه بولسه ده
بیع نسبه درست بولماس ربا بولور. مگر بر طرفه ثمن بولسه
یعنی آلتون یا کمش آنچه بولسه بونلر وزنی بولسه لرده
بونلر برابرنده بر وزنی نرسه فی نسبه ساتسه جائزدر
واوشانداق بونلر فی وزنی نرسه ده سلم قیلسه یعنی ثمن
حاضر و یروب مالنی نسبه ایتوب آلمق بولسه جائز بولور *

﴿ مسائل رباء ﴾

بغداق، آرپه، آرش، تاری توری جنسلردر * بر سینی
آخر برابرنده فضل برله نقد ساتولسه جائزدر. اگر نسبه
بولسه ایکوی برابر بولسه ده، تفاوتلی بولسه ده درست
توگلندر. اگر اون قداق بخش بغدایینی اون ایکی
قداق نجار بغدای برله آلودر سه ربادر. بخش بلیق
یمانلق باب رباده حساب ایدلمس بغدای برله انی بر
جنسدر. بر برسی آراسنده تفاوت برله ده تفاوتسزده
آلوشماق درست توگلندر تسویه معلوم بولماغاندن ان برله
ایکیک ایکی جنسدر. بر سینی آخر برابرنده سانلق
جائزدر تفاوت برله بولسه ده کرک نقد کرک نسبه. حیوان
برله ایتی بر جنسدر. بر سینی آخرغه نسبه سانلق فاسد
اما نقد سانلق فضل برله بولسه ده جائزدر - حیوان

اولچاوسز نرسه بولغاندن . صارق ایتینی ترك صغر برابرینه
سانسه نقد ونسیه هر ایکای جاضر بولور . صارق ایتی صغر
ایتی برابرنده نقد بولسه فضل برلده جاضر اما نسیه بولسه
برابر بولسه ده فاسد بولور . کجه و صغر سونلری ایکی
جنسدر * وهم اُچ مای ایله قوبرف مای باشقه جنساردر
نقد بولغانده برسینی آخر برابرنده فضل برله سانمق
جائزدر * اولچاوگه کرماسلیک آزرسه ده فضل جاضر بولور
مثلا بر اُچ بغدادینی ایکی اُچ بغدادی برابرند سانسه صحیحدر

فصل فی القرض

مثلی بولغان نرسه نی مثلینی تولامک بولوب عاریت آلمق قرض
آلمقدرد . الله تعالی ننگ رضالق ایچون و مسلمانغه یاردم ایچون
قرض و یرمک صدقه نافله دن افضل اولان عبادتدروزی - کیلی -
تفاوتسن صانلی نرسه ده قرض جائزدر . اما تفاوتلی نرسه ده صحیح
بولماس * بس یورطه ، کابسته اوخشاشلی نرسه لرده عدد برله قرض
جائزدر ایکمکنده عدد برله هم وزن برله صحیحدر ایتده وزن
برله جائزدر * حیوان ، کیوم ، یاشماق ، کبی قیمت برله
یورگان نرسه لرده درست بولماس * قرض آرقاسنده
مدیوندن هیچ جهت برله فائده لنمق درست بولماس ربا
حکمنده در اگر اون صوم قرض و یروب اون برصوم آلمق

بولسه اشد ربا و حرامدر * اگر مدیون باشقه وقتنده عادت
بولماغان فائده سینی تیکورسه قرض ایچون بولغان بولور - مکر وه
بولور * قرضده مدت یوقدر مثلاً بر آیفه دیو قرض
بیرسه آی بولغانچوق حقیقی سورا ماق و آلاماق ممکندر
هر وقتنده سوراسه - مدیون نولامک لازمدر * اما باشقه
بورچلر وقتلی بولور بر مالنی بر یلغه نسیه گه آلسه
یلغه بر کون تولماسه ده غریم سورای آلماس . مگر مدیون
مدت تولغانچی وفات اولسه مدت ساقط اولور - مدیون وفات
اولغاچده ورثه دن سورامقغه قادر بولور *

فصل فی بیع السلم

ثمنی نقد - مبیعی نسیه ایتوب عقد ایتسه لر شرائطی برله بولسه
بیع سلم نامنده صحیح بیع بولور . مشتری - رب السلم . بایع
مسلم الیه . مبیع - مسلم فیه . ثمن - رأس المال اسم لرند بولور
قدرینی صفتینی بیان مکن نرسه لرده صحیح بولور . اولچا اولی و گزلی
و چامالی صانلی نرسه لرده - بغدادی ، آریه ، گج ، نوز ، مای ، ایت
یمورطه ، لیمون کبی مال لرده جائزدر . قاربوز ، قانونک ، حیوانک
تیریده صان برله جائز بولماس اما تیرینی وزن برله عقد
ایتسه لر جائزدر * سلم ننگ شرطلری مسلم فیه ننگ ذاتینی و صفتینی
واولچا وینی و مدتینی نزاع بولماسلیق ایدوب بیان ایتمکدر

وهم راس المالنی بیان ایتنک . اگر مسلم فیہ آغر نرسه
 بولسه تابشورمق اورنینهی بیان ایتنکدر * سلمننک
 آز مدتی بر آیدر . بعضر اوج کون دیدی . اوشبو
 شرطلر بولسه عقد سآم پیدا اولور . ولکن شول مجلسده
 رأس المالنی قبض قبلق سلمننک بوز ولماوینه شرطدر رأس مالنی
 قبض ایتمای آیرلسه لر سآم فاسد اولور . بوز صوملق
 نرسه ده سلم ایدوب شول مجلسده ایللی صوم ویروب
 قالغانینی ایکنجی وقت تابشورمق بولسه ویرلگان ایللی
 صوم توغریسنده سلم بولور ویرلگانی توغریسنده باطل
 اولور * آلتون، کُمشده سلم جائز بولماس - مثلا کاغذ آقچه
 یا باشقه نرسه برله - صونکندن ویرلاچک آلتون یا کمش
 تنکه سانولسه فاسد بولور . ودخی وقت عقددن تسلیم وقتینه
 قدر مسلم فیہ تابولوب تورمق شرطدر اگر ذکر
 ایدلگان مدت ایچنده بتوب نوره سلم جائز بولماس
 اگر مدت تولغانچه مسلم الیه وفات اولسه مدت ساقط بولور
 رب السلم ایسته سه ترکه دن حاضر ورثه ننک تابشورمقلری
 کرک بولور . وهم باشقه دینلرده اوشبور و شچه در یعنی مدیون
 وفات بولسه مدت ساقط بولور مدت ادا تولغانچی صاحب دین
 ایسته سه وارثلرننک حاضر نولامقلری لازمدر * مسلم الیه رب

السلامدن رأس مالنی قبض ایتماینچه بد لینه باشقه نرسه نی آلسه
جائز اولماس . اوشانداق رب السلام مسلم فیه نی قبض
ایتکایچه آنده تصرف ایتسه - مثلا آنی سانسه یا که برکشینی
اوزینه شریک ایتسه یا که بیع سامنی اقاله ایدوب رأس مال
برابرند مسلم الیه دن ایکنچی نرسه نی ساتوب آلسه جائز
بولماس . اقاله صورتنده رأس مالننک اوزینی یا که مثلینی
قایتارمق نبوشلیدر *

❀ فصل فی الصرف ❀

ثمننی ثمنگه آلو شدرمق صرف نامنده در * آلتون کمش
کریک صوغولغان بولسون کریک صوغولغان بولسون ثمن
حقیقیدر . کاغذ، باقر آقچه لر ثمن عرفیدر * اگر ثمن
حقیقی برله ثمن عرفینی آلو شدرسه شول مجلسده بر
طرفنی قبض اینمک شرطدر بر طرفنی نسیه بولسه ده جائز بولور
هر ایکی جانب نقد بولماق شرط توکلدر * اگر آلتوننی
کمش برابرند ساتولسه هر ایکی طرفنی شول مجلسده
قبض اینمک شرطدر * اگر بر دکانده آلتوننی آلوب
ایکنچی دکانگه واروب کمشنی کنوروب بیرسه فاسد
اولور . آلتون برله کمش آراسنده اولچاوشرط بولماس اگر
آلتوننی آلتونغه یا که کموشنی کموشکه سانسه شول

مجلسده هر ايکي طرفنی قبض ايدشماک و هم وزنده برابر
بولمق شرطدر تفاوت بولسه ربا بولور اکر کموش
تنکه لرده کموش آز بولوب قانوشی کوب بولسه کموش
حکمنده بولماس باشقه مال حکمنده در . خالص کموشکه
آلوشدرغانده تنکه ده بولغان کموشدن کوبراک بولسه
جائزدر ولکن شول مجلسده هر ايکي طرفنی قبض
ايدشماک شرطدر اگر تنکه کموشينه برابر بولسه ياکه
آز بولسه فاسد بولور و هم قانوشلی تنکه نی اوزی کبی
قانوشلیغه آلوشدرمق جائزدر مجلسده قبض ايدشماک
شرطی ايله . وزن برله ده سان برله ده تفاوت برله ده جائزدر
مساوات لازم بولماس *

❀ فصل فی البیع المکروه ❀

بر آدم نرسه سائولاب تورغانده - ايکنچی آلمانچی بولماغان
آدم مشتری قزقدرو ایچون بها آرتدرمق مکروه
تخریمیدر * و دخی بر آدم سوداسی استینه سودا اینمک
اولگیلر بهاغه راضی بولوشقان بولسه لر مکروهدر * اصل
بیع صحیح بولوب مکروه تخریمیکه مقارن بولسه بیع مکروه
تخریمی اولور . مکروه بیعنی قبلسه لر گناهلی بولور لر قایتارشماق
واجب بولور . اما قایتارشماسالار عقد قبولور له ملک ثابت

بولور مشتری ذمه سنده ذکر ایدلگان ثمن لازم اولور*
 مکروه بیعلر: جمعه کون اوّلگی اذان ایدلگاج قلنغان بیع
 ودخی نجش یعنی مشتری نیوشلی بها ویرگاج آرتق بها
 ایلله آلسون ایچون اوچنچی آدم بها آرتدرمق یاکه
 مبیعده بولماغان صفت برله ماقنامق ودخی بایع ومشری
 بر بهاغه کیلوشکاج عقددن اوّل ایکنچی آدم - من آرتقراق
 بها برله آلام یاکه من کمراف بها ایلله ویرم دیو بوزمق
 اما بهاغه کیلوشکانه آرتدرمق جائزدر بیع من یزید
 کبی رسول الله صلی الله علیه وسلم دن صادر اولمشر
 ودخی چیندن کلگان آشفنی بازارغه کرگانیچه قارشو
 بارب آلمق شهر خاقینه ضرر بولورلق بولسه - یاکه
 سانوچی بازار بهاسینی بلمای آلدانورلق بولسه . اما خلفه
 وساتوچیغه ضرر بولماسه جائزدر . چیندن کلگان کشیننک
 مالینی شهر آدمی سانوب بیرمک قیمتنک وآچلق
 زماننده . یاکه آچلق زماننده شهردن قریه‌گه آشف
 ساتمق . ودخی احتکار جائز توغلدر - یعنی بازاردن آشف
 جیوب بها کوتارلدرب ساتمای تورمق . اما اوززراعتندن
 بولغان آشفنی ساقلاسه کناه بولماس

کتاب الاجاره

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (اَعْطُوا الْأَجِيرَ أَجْرَهُ
قَبْلَ أَنْ يَجْفَ عَرَقُهُ) اخرجہ ابن ماجہ والطبرانی وابویعلی
* ترجمہ * بالجیغہ یالین بیرنکز تیری کیبودن الوک * یعنی بر
خدمت ایچون بر کشینی باللائسہ شول خدمتی تمام ایتو برلہ
خدمت یالینی بر مک لازم بولور (بر نرسہنی فائدہ لئمق ایچون
اجرہ برلہ ویرگوچی موچر - آلوچی مستاجر خدمتگہ کر شوچی
اجیر اسمارنک در *

اجارہ دیو منفعتنی ساتوغہ ایتورلر . اودہ نورمق ، کیومنی
بیک ، آطنی بیکمک ، کشینی خدمت ایتدرمک ، کبی * شرطلریننک
برس منفعتنک معلوم بولماقیدر * منفعت جنسنی بیان برلہ معلوم
بولور . هر کیوم تکمک - بر کرس یا ساق - ساعت توز ایتمک
ایچون عقد قبلو کبی * بولاردہ اشلاوچینی اوزبنہ
خاصلا ماغانده مدت بیان ایتمک حاجت ابرمس * ومنفعت
مدنینی بیان اینمک برلہ معلوم بولور * خادمنی آیغہ یا کہ یلغہ
باللاو کبی - آونی ، دکائنی ، کیومنی بر مدت برلہ فائدہ لنو
ایچون آلف کبی * وکاها اشاره برلہ معلوم بولور کورنگان
نرسہنی ایکچی برگہ کونارمک ایچون باللاو کبی ودخی
اجرہ یعنی بال معلوم بولماق شرطدر * . اجرہ وقتی تعیین

ایدلسه شول وقنده اوتامك لازم بولور - سناجر فائده
 آلتاچي بولسه ده * اجاره ايدلمش دكانى مستأجرگه تسليم
 ايدلوب فائده لانوغه اذن ويرلسه گرچه دكان بوش نور ساده
 اجاره صحيح بولغان صورتده اجره لازم بولور - اما اجاره فاسد
 بولغان صورتلرده فائده آلماي اجره لاييم بواچاس . بلكه فائده
 آلتاچ اجره مثل لازم بولور ولكن تعيين ايدلگان قدردن
 آرندرلاس * برعبل ايچون اجاره صورتده نرسه ده اجيرنك
 اثرى بولسه اجره آلتاچ نرسه نى صاحبينه ويرماسكه اجير
 اختيارلى بولور * خياط كى - كيومنى تمام اينكاج اجره سيني
 آلماي نابشور ماسه جائز بولور خياطدن بر نرسه كر ماسه ده .
 اوشانداق خفاق ، صباغ . مال صاحبي - وراغانك اجره آلتاچي
 مالنى ويرمسلر جائز در خيانتلارندن باشقه مال آلا رقولنك هلاك
 بولسه ضامن بولاسلر * اكر نرسه ده اجيرنك اثرى بولسا اجره
 ايچون نرسه نى حبس قيله آلماس همال كى خدمتينى تمام
 ايندك مالنى تسليم ايتمكى لازمدر اجره سيني آلماسه ده . اكر اجره
 ايچون حبس ايند كنده قولنك مال ضامع بولسه ضامن بولور
 اجره مقصود بولغان فائده ايچون بولماق شرطدر مثلاً آننى منمك
 يا عرابه گه ييكمك ايچون كيومنى كيمك ايچون اجاره كى
 اما آننى مجرد يورطنده نونمق ايچون اجره گه آلسه يا كه كيومنى

مخبر كيم

مخبر كيم

مخبر كيم

اوینه قویوب کشیگا کورسانمک ایچون آلسه جائز بولماس
 وهم اجاره لازم بولماس * ودخی اجیرننک عملی برله بولغان نرسه
 برابرنده اجاره فاسد در * مثلاً نگرمانچیگه نارتقان اُن ننگ بعضیسنی
 بیرمک بولسه درست بولماس . نارتقانی بغدایدن بیرسه یا که
 مطلق فلان قدر اُن دیو عقد ایتسه لر اوشبو نارتقان اُن دن
 دیوب آناماسه صونکنندن شول اُندن بیرسه ده جائز بولور .
 اوشاندای اون دانه اکمک نی ایلونمک ایچون شول اُندن
 برسی برابرنده اجاره ایتسه فاسد اولور . اما بر اکمک برابرند
 دیو عقد قلوب صونکنندن مذکور اون ننگ برسینی بیرسه جائز بولور
 ودخی اجاره معلوم بولماغان فائده ایچون جائز بولماس * مثلاً
 کجه گه سیکورنمک ایچون نکانی اجاره قیلسه جائز بولماس *
 ودخی برنرسه ننگ ذانینی آلف ایچون درست بولماس . مجرد
 فائده آلف ایچون بولمق لازم * مثلاً پچانلیکنی پچانین
 آلف ایچون اجاره جائز اولماس . وهم کولنی بالقلرینی تونمق
 ایچون . یا که صغرنی ساومق ایچون اجاره جائز بولماس
 پچانلیکده حیلل شولدر . معین مقدارلی یرنی معین کونارده
 تورمانی ایچون وشونده یانمق ایچون اجاره ایدوب پچانونی
 مباح ایدرلر . کولده دخی شول قیاس برله کیمه برله
 یورمک اوچون وقویونمق اوچون عقد ایتوب صاحبی

بالقرینی بو کسه گه مباح ایتسه جائز بولور

❀ کتاب الاضحیة ❀

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (مَنْ ضَحَّى طَيْبَةً نَفْسَهُ
مُتَّسِبًا لِأُضْحِيَّتِهِ كَانَتْ لَهُ حِجَابًا مِنَ النَّارِ) * رواه الطبرانی

❀ ترجمه ❀

هر کم کونکلی خوش لقی برله قربانی ایچون ثواب امید
ایتکان حالده قربان بوغاز لاسه قربانی اول کمنه ایچون
اوزنن پرده بولغای * قربان بوغاز لقی دین اسلامنک واجب
لرندندر * واجب بولماقنده اوچ شرط وارد * اوّل: ایام نحرده
فطره بایلغی قدر بای بولماق . اکر اوّل کونارده فقیر بولسه
واجب بولماس وهم اوّل کونلرنده غنی بولوب نحرنک
اوچنچی کوننده فقیر لانسه واجب بولماس . فقیر کمنه
اخیر وقتنده غنی بولسه قربان واجب بولور *

شرط ثانی ذبح ایام نحرده بولق یعنی ذوالحجه آبی ننگ . ۱-۱
۱۲ کونلرنده بولماقدر . مقدم درست بولماس * فقیر کمنه
قربانلیق آلسه یا بر کمنه قربان بوغاز لاو برله نذر ایتسه
ایام نحرده بوغاز لای آلماسه لر ترک حالنده قربانلقلرینی صدقه
ایدرلر . اکر غنی کمنه قربان بوغاز لامای قالسه بهاسینی صدقه

ایدر . قربانلق آغان بولسه قربانلق ننگ اوزینی
 ویرمک لازم بولور * عید اوقوله نورغان یر بولسه عید
 اوقوغانچه قربان بوغاز لاو درست بولماس عید سز قریه ده اونچی
 کون ننگ تانکی بولغاچ درست بولور . توند بوغازلق مکر وهر .
 شرط ثالث : مقیم بولغان مکلف کشی بولاقدر . مسافر گه واجب
 بولماس غنی بولسه ده . مقیم کیمسه گه اوزی ایچون قربان
 چالاق واجبدر . اما صبیلری ایچون غنی بولسه ارده قربان
 چالاق واجب بولماس * اضحیه ده قربانلق غه لایق حیواننی
 بوغازلق رکن در * قربانلق غه لایق حیوان قوی، صارق،
 کجه برر کشی ایچون . نوه، صغریدی کشی گه قدرلی جائزدر
 قربانلق غه جائز بولماغان حیواننی بوغاز لاسه تاوق، اوردک
 کبی قربانندن بولماس . مکر وهر اش قیلغان بولور * قربان
 حیوانلری ننگ اعضا لری سلامت بولماق شرطدر . عیباً، عوراً، عَجْفاً
 عَرَجاً، هَتْماً، سَکَّاءً، جَدْعاً . حیوانلر جائز بولماس (عیباً) بتون هوقر
 (عوراً) بر کوزی صوقر (عَجْفاً) سویا کنده جلکی کبکان آرق
 (عرجاً) آقساق بوغازلار اورنغه ده بارا آنا سلیق بولسه درست
 بولماس (هتماً) نش سز . اکر کو برک نشی سلامت بولسه
 جائز (سکاء) قولاق سز . اما خاقننده کچو کرک قولاقلی بولسه جائز
 (جدعاً) بورنی کبسوک کوز ننگ، قولاق ننگ، قویرق ننگ، موگز ننگ

یارمی یا که کوبرا کی کتکان بولسه درست بولماس .
 موکزننگ سویا کی صنسه ضرر یوقدر اچین اولغان جلمکینه قدر
 صنسه درست بولماس . طومشدن موگرسز بولسه جائز بیچکان
 حیوان وقوطرلی حیوان سیموز بولسه لر جائز در .

کجه، قوی ذانلری بریاش نولغان بولماق کرکدر مکر قوی ننگ
 آلتی آیدن آرتقانی الوغ بولسه براقدن قاراوده بر یاشلیاردن
 آیرم کورنمه درست بولر . کجه ده بر یاشدن کم بولغانی
 درست بولماس . صارق قوی حکمنک بولسه کرک * صغر ایکی
 یاش نولغان بولماق لازمدر کمی جائز بولماس * توه بش
 یاش نولغان بولماق لازمدر * بالغز آدم قربان ایچون صغر
 آلوب صونکره آلتی آدمنی شریک ایتسه جائزدر . ولکن
 اول شریک بولوب آلسه لر افضلدر . اگر شریک لر ننگ برسی
 وفات بولوب وارث لری مذکور میت ایله اورناق حالنده
 بوغاز لاوغه اذن ویرسه لر جائز بولور وارثلر اذن ویرسه
 هیچ قایو شریکدن قربان بولماس * اوشانداق شرکاننک
 برسی ایت کرک ایچون قانوشسه هیچ قایوسی ایچون قربان
 بولماس * فقیر کمسنه ننگ قربانلقی بالا طوغدرسه بالاسینی
 نرک حالنده صدقه قبلور یا که آناسی برله بوغازلار ولکن
 ایتینی یماس صدقه ایدر * نذر قربان هم اوشانداقدر .

اما غنی آدم - ملو غدرغان حیوانینی قالدروب بدلینه ایکچینی
بوغاز لاسه جائز بولور .

فقیر ننگ آلمان قربانلقی عیبلانسه ذبحی جائزدر و کفایه در
اوشانداق فقیر ایچون شراً وقتنده عیبلینی آلسه ده
کفایه در * اما غنی ننگ قربانلقی عیبلانسه ایکچینی سلامتی
بوغاز لاو لازم بولور * قربانلقی وفات بولسه یا که بوغالسه یا که
او غور لانسه فقیر گ، ایکچینی بوغاز لاو واجب بولسا ضایع
بولغان حیوانینی نذر ایتکان بولسه ده . بو صورتلرده غنی
ایچون ایکچینی بوغاز لاو واجب بولور * اگر ایکچینی
حیوان آغاج ضایع بولغان حیوانی ایام نحرده تابولسه غنی بخشیر اقبینی
ذبح ایدر . فقیر هر ایکاوینی ذبح ایدر . بعضر وایانده برسی کفایه
قربانلقننگ یونینی آلف سوتینی ساومق جائز ایمس یونینی
آلسه صدقه قبلور . ایام نحر یقین بولسه جیلنی فی سالفین
صوبرله علاج ایدر اگر یراق بولسه ساومای ممکن بولاسه
سوتینی ساوب صدقه قبلور ضرورتسز قربانلقنی تبدیل مکر و هدر
قربان ایتندن صاحبی و عیالی اکل ایدر لر اقرباء و احبابینه
یدرور غنی بولسه لرده . ثلث مقدارینی باز یاده راقنی صدقه
ایتنک افضلدر * اوشانداق تیر یسینی صدقه قبلایق تیوشدر
اگر عیالی فقیر کشی بولسه ایتندن صدقه قبلای عیالینه

ایر کونلیک قیلسه اولی دره قربان ایتینی وتیر یسنی سانیق مکروه
تحریمی در * اگر تیرسندن کون اشلانوب یا که اوزندن
فائده لانسه یا که بتورمای فائده لنه تورغان نرسه برله آلدی نرسه
چیلک، قمغان، بالته، پچاق - کبی جائز بولور . آنچه نه یا که
آشاو نرسه سی کبی گه سانسه صدقه ایدر .

ذبح گه قادر کمسنه اوزی ذبح ایتیک اولی در اوزی بخش
قلیه آلماسه باشقنی وکیل ایتوب اوزی حاضر اولور . ذابح ننگ
نسیمه سی کفایه دره اگر ذابح ننگ قولینه قولینی قویوب ذبح اعانه
ایتسه هر ایکوی ننگ نسیمه سی شرطدر اگر برسی
ایتماسه حلال بولماس . اضمحیه صاحبی اوشبو دعائی او قومق
فضیلت در (اِنْ صَلَوَتِیْ وَنَسِیْکِیْ وَمَحَبَّتِیْ وَمَا نِیْ لِلّٰهِ رَبِّ
الْعَالَمِیْنَ لَا شَرِیْکَ لَهُ) (معناسی) تحقیق منم نمازم وعبادتم
وترکلمکم واولماکم بارچه عالمی تربیه ایتوچی الله تعالی
ایچوندر وآننگ ایچون هیچ شریک یوقدر

﴿ فصل ﴾

بالا طوغدقده اوننگ قولاقینه اذان صول قولاقینه اقامت
ایتولور یدنجی کونده اسم ویرلور . سلجینی آلوب آغرلق
قدر آلتون یا کموشدن صدقه ویرلور . صونکره قربانغه

لایق حیوانی بوغازلاب پشورمای یا که پشوروب انفاق
 واطعام ایدلور-مونگار(عقیقه) دیرلر-بعض علماء فاشنده ایر
 بالاغه ایکی صارق قرغه بر صارق سنندر * اما علماء حنفیه
 فاشنده عقیقه فضیلت و مستحب در *

❀ کتاب الوصیه ❀

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (مَنْ مَاتَ عَلَى وَصِيَّةٍ
 مَاتَ عَلَى سَبِيلٍ وَسَنَةٍ وَمَاتَ عَلَى تَقَى وَشَهِادَةٍ وَمَاتَ مَغْفُورًا لَهُ)
 اخرجه ابن ماجه * ❀ ترجمه ❀

هر کم وصیت قبول اولسه راست بول و سنت اوزره
 اولش بولور-تقوی و شهادت اوزره اولش اولور-کناهی
 یارلقانمش حالده اولش بولور-زید (اولد کمدن صونک
 عمر گه مالیدن اون درهم صدقه و یرنکز) دیو بکر گه بیورسه
 زید موصی-و یرو گه قوشماقی ایضا. اون درهم موصی به وهم
 وصیت-عمر موصی له-بکر وصی وهم موصی الیه-اسم لرنک
 بولور * وصیت بش نوع اوزره در * واجب مستحب مباح
 مکروه حرام-واجب: موینونده قالغان حقوق الله و حقوق العباد
 بولسه بولرنی ادا برله وصیت ایتمکدر * موینونده فرض
 حج، زکوة فالسه اوناماک برله نماز، روزه قالغان بولسه فدییه

ویرمک برله وصیت واجب بولور . لکن مالننک ثلثندن
نافذ بولور ثلث مال یتیماسه ثلثندن آرتقی لازم بولماس
وارثلر اختیارنده بولور * قدیه هر کونده وتر برله آلتی نمازننک
هر برسی ایچون روزه ده هر کون ایچون دورنار قداق چمالی
بغدا یاکه قیمتی لازم بولور * بلوغندن مومینه قدر
بولغان قضالری ایچون ثلث مالی کفایه ایتسه دؤرسز قدیه
ویروگه وصیت نیوش بولور . ثلث مالی وفا ایتیماسه دور ایله
اکمال ایدلور * قدیه مصرفی زکوة مصرفیدر . دور تمامندن
صونک دور ایدلمش قدیه مالی صدقه نافله کبیدر
هر کیمگه ویرلسه جائز بولور * اکرمیت ذمه سنده بورچ
قالسه دخی وصیت لازمدر . حجت برله یاکه مریض ننگ
اقرار ی برله ثابت بولسه ترکه تمامینه قدر ادا ایدلور ثلثگه
خاص بولماس . اکروصیت ده حق الله برله حق العبد چبولسه
هر قایوسینه مال وفا ایتیماسه حق العبدنی نفدیم ایدلور
مستحب : وصیت وارثلری غنی بولغاندا یاکه قالغان مال برله غنی
بولورلق بولغاندا ثلث مالندن کم قدرلی برله وجوه خیرگه وصیت
ایتمکدر * ورثه فقیر بولسه لر قالغان مال برله ده بایلق
حاصل بولور دای بولماسه واجبندن باشقه وصیت قیلمغان
اولی در * مباح : ثلث قدرلی برله وجوه خیرگه وصیت قیلمق

وهم غنى آدم ایچون وصیت ایتمکدر * مکروه : اهل فسق
 وفجور ایچون وصیت قیلیمقدر ^اکر معصبتکه نونمق
 احتمالی ظن ایدلسه . ودخی مکروه وبدعت اشلر برله
 وصیت قلمق مکروهدر * حرام : وصیتده اضرار ایتمک مالینی
 بعض ورثه دن منع قصد یله بعض ورثه سینه وصیت کبی
 ورثه دن منع ایچون ثلث دن اکثر ایله وصیت ، اصلی اولغان
 دین ایله اقرار ، ملکینی براوگه تملیک ایتدم دیو اقرار ،
 مدیون دن حقمنی آلدیم دیو یالغان اقرار مالینی بعض ورثه دن
 منع ایچون بولسه حرام وکناه اقرارلردر . مریض ننگ اجنبی
 ایچون دین ایله اقراری معتبردر کل مالی قدرلی برله
 بولسه ده تولاولازمدر * وارثی ایچون اقراری درست توگلدن آز
 برله بولسه ده . مگر باشقه وارث لر اینانسه لر توتلور
 اوشاندی در وارثکه هبه سی * مریض ^اکر اجنبیگه هبه قیلسه
 یا برکشی ایچون ضامن بولسه شول مرضندن وفات بولسه
 ثلث مالندن اعتبار ایدلور اگر صحتلنسه صحتنده اولغان
 معامله سی کبی کل مالندن حساب ایدلور . وصیت موصی له گه
 ملک بولور موصی ننگ فوتی بعدنده موصی له قبول ایتسه
 قبولسز ملک بولماس مگر قبولدن مقدم موصی له ده فوت
 اولسه ورثه سینه ملک ثابت اولور * موصی - حال حیاتندک وصیتندن

سوز برله ياكه فعل برله رجوع ايتسه رجوعى جائزدر
فعل برله رجوع موصى بهنى ملكندن چقارمق نامندك وفائد سندك
اوزگارليك تغيير ايتمك، آير لاسليك بر نرسه قوشماق كى
اشلر ايله بولور

❀ فصل فى الوصى ❀

علاج اولغانده وصيلقنى قبول ايتمسلليك افضلدر وصيلق
خطر عظيم واردر * موصى آلدنده وصيلقنى قبول ايتسه
وصى بولور. صونكندن موصى آلدنده وصيلقنى قايتارسه درست
بولور - موصى بلمايېچه قايتارماقى درست بولماس. موصى
آلدنده قبول وردى بولماسه فوتندن صونك وصى اختيارلى
بولور ايستاسه قبول - ايستاسه رد قيلور * بر آدم - تركه سینه
فاسقنى وصى ايتكان بولسه عزل ايدلوب عدل آدمنى
قولور. اكر امين بولغان عاجز آدمنى وصى ايتكان بولسه رفيق
قولور اشكه قادر بولغان عدلنى وصى قيلغان بولسه
آلوشدرمق جائز بولماس * بر تركه ده ايكنى وصى قيلغان بولسه برسى
آخردن باشقه يالغوز اش كورماكى جائز بولماس مگر
خاص اشلرده، موصى نى تجهيزده، وآنلك حقلىرى ايچون
خصوصتده، ودينى بولسه تركه ده جنس دين دن مال بولسه

بیع و مبادلہ گہ حاجت نوشماسہ شول دیننی ، تولاودہ ورثہ دن
بولغان طفلگہ ضرور نرسہ لرنی اشتراکہ ، و آنکار ہبہ قبلسہ لرنی
ہبہ سیننی قبول و قبضہ ابتودہ ، و معین و دیعت بولسہ ایگاسینہ
قاینارودہ ، و معین وصیت بولسہ تنغیزدہ ، و تلف بولورلف
نرسہ نی سانیق دہ ، بس اوشبو اشلردہ ایکی وصی ننگ
برسی آخردن باشقہ دہ نصر ف گہ قادر بولور باشقہ امور دہ
آخرنک رضالتی حاجتدر * وصیننک وصیبی شول وصیگہ
وہم اولگی موصی گہ وصی بولور ، وصی قیلودہ برسینہ تعیین
ایتکان بولسہ دہ * وصی - صیلر ایچون ضرور نرسہ دہ
عادنچہ قیمت ایلہ بیع و شرا ایلاسہ جائزدر عادنن زیادہ
ایلہ شراسی و کم ایلہ بیع سی جائز بولاس . وہم صبی ایچون
صبی مالی ایلہ تجارت ایتسہ جائز بولور . صبی مالی بزلہ
اوزی ایچون تجارت ایتسہ جائز بولاس . صبی آفچہ سنی
قرضقہ و برماس . قاضی قویغان وصی - یتیم ایچون اوزندن
نرسہ سانیماس و یتیم مالینی اوزی آلماس یتیم ننگ آناسی
تعیین ایتکان وصبی یتیم گہ آچوق فائدہ بولورلف بولسہ
اوزندن بیع و شرا ایلاسہ جائز در * یتیم بالغ اولدقن
صونکرہ رشدی ظاہر بولمای تروب وصی - مالینی یتیم گہ
تابشورماس نابشورسہ مال ضایع بولسہ وصی ضامن بولور * وصی اوز